

Een ander soort kennis

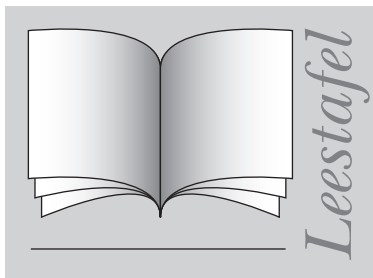
Mirjam Houtlosser wijst op twee belangrijke kwesties. Allereerst de ‘real world ethics’ (zeg maar ‘alledaagse ethiek’), die zij tegenover de academische ethiek stelt. Als kankerpatiënt kon zij, net als Rebecca Dresser, met die boekenethiek niet uit de voeten. Volgens de socioloog Arthur Frank, in een van zijn bijdragen aan het door Dresser geredigeerde boek *Malignant* (waarin een aantal Noord-Amerikaanse ethici over hun persoonlijke ervaring met kanker schrijven)¹, is hier sprake van ‘een ander soort kennis’. Dit roept de vraag op wat met deze kennis te doen. Belangrijk is in ieder geval dat deze kennis wordt gedeeld, via publicaties en anderszins. Daarnaast kan deze empirische kennis bijdragen aan de verrijking van ethische theorievorming.

De tweede kwestie is Houtlossers ervaring met de macht van metaforen. Deze maakte het haar onmogelijk om haar ‘leven en ziekte op een persoonlijke en authentieke manier te leven.’ Deze ervaring van ‘kolonisatie’ vormt, hoewel betreuenswaardig, een ondersteuning van mijn pleidooi voor sensitiviteit van artsen en andere zorgverleners voor de ervaring van de patiënt en de betekenis die metaforen daarbij hebben.

Ron Berghmans

Noot

- 1 Rebecca Dresser (ed.), *Malignant. Medical ethicists confront cancer*. Oxford/New York; Oxford University Press, 2012.

Kole J, Hoven M van den, Janssens M (red.), *Goed aangepakt. Gesprekken over beroepsethiek bij kindermishandeling*. Amsterdam: SWP, 2012. 112 blz. ISBN: 97890-8850-297-2. Prijs: € 13,90.

“Elk kind dat mishandeld wordt, is er één te veel.” Met deze ethische uitspraak introduceert dit boekje het belang van beroepsethiek voor professionals die geconfronteerd worden met (vermoedens van) kindermishandeling. Het boekje komt voort uit een onderzoeksproject van het Ethiek Instituut (Utrecht) en het Wil-

helmina Kinderziekenhuis en is voornamelijk gebaseerd op gesprekken met experts op het terrein van kindermishandeling en beroepsethiek. Zowel ethici (Willems, Muschenga, Cusveller) en pedagogen/ontwikkelingspsychologen (Baartman, Hermanns) als kinderartsen zijn bevraagd over ethische dilemma’s en het beroepsethisch perspectief in de aanpak van kindermishandeling. Het verslag van de gesprekken wordt afgesloten met een nabeschouwing van Jos Kole.

Kindermishandeling komt veel vaker voor dan gedacht wordt en niet slechts bij een klein afwijkend groepje ouders. Ouderschap is kennelijk zo kwetsbaar dat het niet altijd en vanzelfsprekend goed gaat (Baartman, 23). En kinderen zijn kwetsbaar en afhankelijk. Bij de bestrijding van kindermishandeling gaat het om de veiligheid van het kind, maar ook om de relatie tussen ouder en kind. Veel ethische dilemma’s komen voort uit het zoeken naar dit lastige evenwicht.

Inmiddels zijn er wel allerlei hulpmiddelen om professionals te ondersteunen bij de verbetering van signalering, diagnose stellen en communicatie van kindermishandeling (Meldcode, KNMG-meldcode, Sputovamo-formulier, etc.). Onderbelicht blijft echter dat omgaan met kindermishandeling ook een kwestie van beroepsethiek is. Regels en protocollen zijn goed maar zijn op het moment van handelen van de professional niet essentieel. Professionals ervaren in hun handelen onzekerheid (kinderartsen ervaren die onzekerheid door naar iets te moeten kijken wat geen somatisch probleem is) en angst (angst voor vervreemding of vijandschap van de ouders). De gesprekken in het boek bieden een mooie opening om zelf en/of met collega’s hierover beroepsethisch te reflecteren.

Dorien Graas